СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради Тернопільського ліцею №21- спеціалізованої мистецької школи імені Ігоря Герети
протокол № 1 від 28.08.2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Тернопільського ліцею №21- спеціалізованої мистецької школи імені Ігоря Герети
_____ **Марія ГУДИМА**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ІІІ ступеня навчання (профільна середня освіта)

на 2023/2026 роки

Тернопільського ліцею№21- спеціалізованої мистецької школи імені Ігоря Герети Тернопільської міської ради Тернопільської області

Освітня програма
ІІІ ступеня навчання (профільна середня освіта)

Зміст

Розділ І. Загальні відомості

1.1 Призначення профільної середньої освіти та засіб реалізації освітньої програми
1.2 Цілі та задачі освітньої діяльності

Розділ ІІ. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою

Розділ ІІІ. Освітня програма профільної середньої освіти та її обгрунтування

Розділ ІV. Організація роботи з учнями з особливими освітніми потребами

Розділ V. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Розділ VI. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Розділ VII. Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу

Розділ VIII. Додатки (навчальні плани)

Розділ І

1.1.Призначення профільної середньої освіти та засіб реалізації освітньої програми

Освітня програма повної середньої освіти ІІІ ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464)).

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Призначення ліцею – реалізація права дитини на здобуття профільної середньої освіти, що здобувається одночасно з повною загальною середньою освітою та орієнтована на продовження навчання на наступному рівні освіти.

Основним засобом реалізації призначення ліцею є здійснення освітньої діяльності відповідно до загальноосвітньої програми третього ступеня освіти, визначеного нормативно-правовою базою України, а саме:

- ІІІ ступінь - повна загальна середня освіта (профільна середня освіта) тривалістю два (три) роки.

Профільна середня освіта в закладі реалізується через запровадження філологічного, історичного, мистецького та з 2024 року технологічного профілів.

Реалізація освітньої програми спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах

багатонаціональної держави;

- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Окрім того, специфічними засоби для реалізації призначення закладу є:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, художньо-естетичної, технологічної тощо);
- поглиблене вивчення окремих предметів;
- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності;
- надання широкого спектра додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

1.2 Цілі та задачі освітнього процесу ліцею (10-11 клас)

Головними завданнями Тернопільського ліцею №21-спеціалізованої мистецької школи імені Ігоря Герети є:

- створити якісно нові умови для виконання Закону України «Про освіту», реалізації Концепції Нової української школи, формування освічених українців, всебічно розвинених, відповідальних громадян і патріотів, здатних до ризику та інновацій;

- створити умови для:
здійснення профільного навчання;
громадянсько-патріотичного, духовного, творчого розвитку особистості;
пошуку, підтримки та розвитку обдарованих дітей і молоді;
навчання дітей з особливими освітніми потребами;
безперервної самоосвіти педагогів;

- в освітньому процесі впроваджувати інновації, використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології;

- виховувати свідоме ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, сприяти формуванню засад здорового способу життя, збереженню і зміцненню фізичного здоров'я учнів;

- формувати в учнів особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, сприяти розвитку емоційної сфери та естетичної свідомості, вихованню загальнокультурної та художньої компетентностей, здатності до самореалізації, потреби в самовдосконаленні;

- створити сучасну матеріально-технічну базу закладу, забезпечити комп'ютеризацію освітнього процесу та естетичне оформлення навчальних кабінетів, приміщень в цілому;

- забезпечити взаємодію навчального закладу з коледжами, університетами, соціальними інститутами, державними установами, громадськими організаціями та об'єднаннями, мистецькими спілками та закладами мистецького спрямування

Розділ ІІ
Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою

Профільна середня освіта здобувається після здобуття базової середньої освіти відповідно до п.1 розділу 4 наказу МОН України від 16.04.2028 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти». Учні, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Розділ ІІІ
Освітня програма та її обгрунтування

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:

- для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік,
- для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

У ліцеї обрано наступні профілі навчання:

- філологічний (поглиблене вивчення української мови і літератури)
- історичний
- мистецький
- технологічний (з 2024 року)

У 2023-2024 н.р. учні 10-А класу здобувають профільну освіту за філологічним профілем, 10-Б класу – за історичним та мистецьким профілями; учні 11-А та 11-Б класів – за філологічним профілем.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (додатки № 1-3).

Навчальний план для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття.

Навчання учнів 10-х та 11-х класів відбувається за навчальними планами для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти, який містить такі базові предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова (англійська)», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта» (10-і класи), «Математика», «Фізика»,

«Астрономія» (11-ті класи), «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408, таблиця 2, 3).

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами: у 10-х класах - «Інформатика» (2 год.) та «Технології» (1 год.), у 11-х класах - «Інформатика» (1 год.) та «Технології» (2 год.).

У 10-А класі філологічного профілю з варіативної складової на вивчення української мови додано 2 год., української літератури – 1 год., англійської мови – 1 год. У 10-Б класі на історичному профілі додано 1.5 год. на вивчення історії України, 2 год. на вивчення всесвітньої історії; на мистецькому профілі обрано мистецький модуль «Театральне мистецтво» (3 год.). Кількість годин на вивчення фізики у 10-х класах зменшено на 1 год., яку додано на вивчення математики у цих класах.

В 11-х класах філологічного профілю з варіативної складової додано на вивчення української мови 2 год., української літератури – 1 год., англійської мови – 1 год. Кількість годин на вивчення фізики в 11-х класах зменшено на 1 год., яку додано на вивчення математики у цих класах.

Варіативна складова навчального плану для 10-11-х класів використовується на збільшення годин на вивчення предмету Захист України по 0,5 год. та на запровадження курсів за вибором та факультативів:

-«Основи сім'ї» (10-11класи) - по 1 год., яка спрямова на виховання мододі з високими моральними цінностями, формування навичок здорового способу життя, утвердження національних, історичних традицій української сім'ї, підготовки учнів до життя в суспільстві;

-«Пізнаємо рідний край» (10-11 класи) – по 1 год.;

-«Стилістика української мови» (10 клас) – 1 год. для підготовки учнів до успішної здачі ЗНО (НМТ) та ДПА.

Окрім того, мистецька освіта в 10-11-х класах реалізовується в позаурочний час як позашкільна освіта на художньому та хореографічному відділах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти

1	Спілкування державною	***Уміння:*** ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. ***Ставлення:*** розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. ***Навчальні ресурси:*** означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	***Уміння:*** здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. ***Ставлення:*** критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. ***Навчальні ресурси:*** підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	***Уміння:*** оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об’єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв’язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. ***Ставлення:*** усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку

		технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. ***Навчальні ресурси:*** розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	***Уміння:*** розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. ***Ставлення:*** усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях ***Навчальні ресурси:*** складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	***Уміння:*** структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. ***Ставлення:*** критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. ***Навчальні ресурси:*** візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів

5	Інформаційно-цифрова компетентність	***Уміння:*** структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. ***Ставлення:*** критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. ***Навчальні ресурси:*** візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	***Уміння:*** визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

		Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. ***Навчальні ресурси:*** моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	***Уміння:*** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. ***Ставлення:*** ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. ***Навчальні ресурси:*** завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	***Уміння:*** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. ***Ставлення:*** ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. ***Навчальні ресурси:*** завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	***Уміння:*** грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). ***Ставлення:*** культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. ***Навчальні ресурси:*** математичні моделі в різних видах мистецтва

10	Екологічна грамотність і здорове життя	***Уміння:*** аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. ***Ставлення:*** усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. ***Навчальні ресурси:*** навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної

	оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Форми оцінювання здобувачів освіти

Оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої освіти у **10-их класах** Тернопільського ліцею 21 – спеціалізованої мистецької школи ім. Ігоря Герети у 2023/2024 н.р. здійснюється за 200-бальною шкалою згідно із затвердженими тимчасовими критеріями оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої освіти на період переходу на 200-бальну шкалу оцінювання.

Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів. У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання результату освітньої діяльності здобувачів освіти як складової освітнього процесу. Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень учня.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності, які покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень учнів: початкового, середнього, достатнього, високого. Вони визначаються за такими характеристиками:

Рівень	Кількість балів за 200-бальною системою оцінювання	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	0 - 25	Учні розрізняють об'єкти вивчення, відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання.
Середній	26 - 50	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію;

		здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило; виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені; вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
Достатній	51 - 75	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії. Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності. Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
Високий	76 - 100	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми; усвідомлено використовують знання у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

Оцінювання результатів навчання учнів **11-х класів** здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011 р. № 329 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011 р. за № 566/19304), та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. № 1222.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

І початковий рівень, коли в результаті вивчення навчального матеріалу учень: називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.

ІІ середній рівень, коли учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.

ІІІ достатній рівень, коли учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.

IV високий рівень, коли учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, складати план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер. Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові. Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та інші).

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається. ***Семестрове оцінювання*** здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учнів з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо. Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих

семестрових оцінок. ***Річна оцінка*** не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за І та ІІ семестри. При виставлення річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у І та ІІ семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо. Наголошуємо, що відповідно до чинних нормативних актів і семестрова, і річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Коригування семестрової оцінки проводиться згідно з пунктом 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 № 496. Коригування річної оцінки проводиться згідно з пунктами 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07 2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08 травня 2019 року № 621), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369, річне оцінювання може коригуватись.

Розділ IV
Організація роботи з учнями з особливими освітніми потребами (Інклюзивне навчання)

Відповідно до Закону України «Про освіту» (ст.3,53,55,25),Закону України «Про повну загальну середню освіту»(ст.26, Постанови КМУ №957 від 15.09.2021 «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», листа МОН №1\13094-23 від 31.08.2023 «Про організацію освітнього процесу дітей з ООП у 2023/2024 н.р.» і з метою створення оптимальних умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та можливостей, забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей у ліцеї можуть бути створені 10-11-і інклюзивні класи.

У Освітній програмі застосовуємо таке тлумачення термінів, яке зазначає Закон України «Про освіту»:

• особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту;

• інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Метою інклюзивного навчання є реалізація права дітей з особливими освітніми потребами на освіту, їх соціалізація та інтеграція у суспільство, залучення сім'ї до участі в освітньому процесі.

Основними завданнями інклюзивного навчання є:

- здобуття дітьми з особливими освітніми потребами освіти відповідного рівня у середовищі здорових однолітків відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти;
- забезпечення різнобічного розвитку дітей, реалізація їх здібностей;
- створення інклюзивного освітнього середовища (сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей);
- розумне пристосування - запровадження, якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій і адаптацій з метою забезпечення реалізації особами з особливими освітніми потребами конституційного права на освіту нарівні з іншими особами;
- створення позитивного мікроклімату у закладі з інклюзивним навчанням, формування активного міжособистісного спілкування дітей з особливими освітніми потребами з іншими учнями;
- забезпечення диференційованого психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами;
- надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей з особливими освітніми потребами, залучення батьків до розроблення індивідуальної програми розвитку.

Розділ V
Особливості організації освітнього процесу та застосування у ньому педагогічних технологій

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії, навчально-практичних заняттях, використовуючи методи проєктів і

т. д. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних

Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії. семінарі тощо.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття, захисту навчальних проєктів, звітів про екскурсію тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У ліцеї широко впроваджуються інформаційно-комунікативі технологій. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями. Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями.

Крім того великого значення набуває аспект педагогіки партнерства та упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Головним завданням педагогіки партнерства є:

- подолання інертності мислення,
- перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителі використовують у своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляють ініціативу і будують навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства використовувують цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Під час перебування учнів на карантині, неможливості забезпечити безпечні умови для перебування учнів в закладі (воєнний стан) або інша надзвичайна ситуація освітній процес здійснюється із застосуванням технологій дистанційного навчання через електронну програму Єдина школа. Використання даної платформи дозволяє уникати вимушених перерв в освітньому процесі, робити навчання більш доступним та сучасним.

В ліцеї організована сімейна (домашня) форма навчання. Вона діє для учнів, чиї батьки хочуть і готові самостійно організувати навчання вдома. Проте учня зараховують до школи та закріплюють за певним класом відповідно до заяви батьків. Вчителі, що працюють в даному класі відслідковують його навчальний прогрес. Знання учня мають відповідати Державному стандарту. Формувальне та підсумкове оцінювання здійснюється 4 рази на рік.

Педагогічний патронаж передбачений для учнів, які за станом здоров'я не можуть з'являтися у школі щодня, перебувають на стаціонарному лікуванні або потребують навчання біля лікарняного ліжка. Педагогічний патронаж передбачає індивідуальний супровід учня з боку вчителя. Проте велику частину матеріалу учень має опрацювати самостійно.

Екстернат передбачений для учнів, які із поважних причин (стан здоров'я, збройний конфлікт, проживання (перебування) за кордоном (для громадян України), на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану тощо) не можуть відвідувати навчальні заняття в закладі освіти або не можуть пройти річне оцінювання; є громадянами України, які здобували або здобувають повну загальну середню освіту за кордоном (в закладах освіти інших країн).

Розділ VI

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Рівень реалізації освітньої програми визначається шляхом моніторингу якості проведення навчальних занять, моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), проведення контрольних замірів знань, участі учнів ліцею у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних та мистецьких конкурсах і турнірах, Міжнародних мистецьких конкурсах, шляхом складання та захисту наукових прєктів та участі в роботі МАН, аналізу результатів участі учнів у ДПА та ЗНО.

Розділ VII

Програмно-методичне забезпечення освітніх програм

Для виконання освітніх програм на 2023/2024 н.р. передбачено використання затверджених Міністерством освіти і науки навчальних програм з усіх предметів інваріантної складової, курсів за вибором, факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх програм в єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти – «модель випускника».

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня

(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)

10-А клас (філологічний профіль)

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1	Українська мова	Профільний рівень
4	Українська література	Профільний рівень
5	Іноземні мови (англійська)	Рівень стандарту
6	Біологія і екологія	Рівень стандарту
7	Всесвітня історія	Рівень стандарту
8	Історія України	Рівень стандарту
9	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
10	Зарубіжна література	Рівень стандарту
11	Захист України	Рівень стандарту
12	Інформатика	Рівень стандарту
13	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
14	Хімія	Рівень стандарту
15	Географія	Рівень стандарту
16	Фізика	Рівень стандарту
17	Фізична культура	Рівень стандарту
18	Технології	Рівень стандарту
19	Мистецтво	Рівень стандарту

10-Б клас (історичний та мистецький профілі)

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1	Українська мова	Рівень стандарту
4	Українська література	Рівень стандарту
5	Іноземні мови (англійська)	Рівень стандарту
6	Біологія і екологія	Рівень стандарту
7	Всесвітня історія	Профільний рівень
8	Історія України	Профільний рівень
9	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
10	Зарубіжна література	Рівень стандарту
11	Захист України	Рівень стандарту
12	Інформатика	Рівень стандарту
13	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
14	Хімія	Рівень стандарту
15	Географія	Рівень стандарту
16	Фізика	Рівень стандарту
17	Фізична культура	Рівень стандарту
18	Технології	Рівень стандарту
19	Мистецтво	Профільний рівень

11-А, 11-Б клас (філологічний профіль)

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1	Українська мова	Профільний рівень
4	Українська література	Профільний рівень
5	Іноземні мови (англійська)	Рівень стандарту
6	Біологія і екологія	Рівень стандарту
7	Всесвітня історія	Рівень стандарту
8	Історія України	Рівень стандарту
9	Зарубіжна література	Рівень стандарту
10	Захист України	Рівень стандарту
11	Інформатика	Рівень стандарту
12	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
13	Хімія	Рівень стандарту
14	Географія	Рівень стандарту
15	Фізика	Рівень стандарту
16	Астрономія	Рівень стандарту
17	Фізична культура	Рівень стандарту
18	Технології	Рівень стандарту
19	Мистецтво	Рівень стандарту